

Ülést tartott a népfrent Szeged városi elnöksége

Tegnap délután a Hazafias Népfrent Vörösmarty utcai székházában ülést tartott a népfrent Szeged városi elnöksége. Hofgesang Péter, a népfrent városi bizottságának titkára ismertette a népfrent idei munka-programját Szegeden, amit vita után elfogadtak.

A Hazafias Népfrent — a maga eszközeivel — fokozottabb gondot fordít a népgazdasági terv teljesítésének segítésére. Elsősorban a tanács feladatokat végrehajtására mozgósítja a lakosságot. Figyelemmel kíséri, s egyben segítőtje és szervezője lesz a szegedi családi ház építkezési akciónak, ezenkívül a már népszerű

„Szép és tiszta Szegedért” mozgalmat is tovább fejleszti. A népfrent várospolitikai és kulturális bizottsága időszerű kérdésekről rendszeresen tájékoztatja a város lakosságát.

A népfrent városi bizottsága márciusban a városi tanáccsal együttes ülést tart, ezen az ünnepi hetek előkészítése szerepel napirenden. Szeptemberben pedig a tanácsok állandó bizottságai, valamint a tanácsok munkáját értékelik. A Hazafias Népfrent megyei bizottságával közösen megvizsgálják — egyebek között — a termelőszövetkezetek szociális, egészségügyi és munkavédelmi helyzetét.

Brüsszeli kézirat a szegedi árvizről

Erdekes küldemény érkezett a közelmúltban a Somogyi Könyvtárba. A kéziratot könyv szerzője Fernand Radar brüsszeli lakos. A mű tárgya az 1879-es szegedi árvíz. A nagy gonddal, s hozzáértéssel megírt tanulmány írója lelkes tagja a Belga—Magyar Társaságnak, s régóta érdeklődik Magyarországra. Foglalkozása: tisztviselő.

Tanulmányával a két ország baráti kapcsolatának erősítéséhez kíván hozzájárulni azáltal, hogy felidézi a XIX. századi belga—magyar szolidaritás egyik leg-

erőteljesebb megnyilvánulását. Könyvét Szeged városának ajánlotta, s az a Somogyi Könyvtárban az árvízre vonatkozó értékes dokumentumok között jelentős helyet kapott.

Az illusztrációkkal, korabeli fényképekkel kiegészített tanulmány hiteles képet nyújt a katasztrófális árvízről, annak belgiumi visszahangjáról, a szervezett segítségjáról. A tudományos alaposág igényével megírt kötetben a szerző több mint tíz korabeli újság, folyóirat közléseit, képanyagát használja forrásul.

Milyen állami támogatást kapnak a termelőszövetkezetek?

A 3004/7 számú kormányhatározat kiemeli, az állam továbbra is segítséget nyújt a tsz-eknek megfelelő képzettségű mezőgazdászok, könyvelők és egyéb szakemberek alkalmazásához. A tsz-ek szakemberellátásának új rendszeréről kormányhatározat (1024/1964) intézkedik, amelynek végrehajtási utasítása a 16/1964. számú földművelésügyi miniszteri rendelet.

Az említett határozat megszünteti a szakemberek termelőszövetkezetbe irányításának eddigi rendszerét. Ennek legfőbb oka az, hogy a legutóbbi években végrehajtott átszervezések után már jóval kisebb a lehetőség másutt dolgozó szakemberek tsz-be helyezésére. Most mindenekelőtt új szakemberek kiképzésével kell gondoskodni arról, hogy eleget és megfelelő agrónomus, könyvelő legyen minden tsz-ben. Azok azonban, akik 1965. január elseje előtt kerültek tsz-be, aszerint részesülnek különféle kedvezményekben, ahogyan annak idején a rájuk vonatkozó szabályok előírták.

A tsz-ek szakemberellátásáról szóló rendelet lehetőséget ad arra, hogy társadalmi ösztöndíjak adományozása céljából állami támogatást kapjanak a gazdaságilag meg nem erősödött és kivételes esetben a közepesen működő tsz-ek. Az ilyen címen igénybevehető támogatás mértékét a járási tanács állapítja meg. Az állam magára vállalta azoknak a kezdő szakembereknek a fizetését, akik gyakorlatának befejezése után a megyei tanács mezőgazdasági osztály által kijelölt tsz-ben legalább öt-évi működésre köteleztességet vállal, letelepedési segélyt adnak. A segély összege 10 000 forint, ha pedig a szakembernek vele együtt élő házastársa van, akkor 15 000 forint.

A közgyűlés hozzájárulással levelező oktatásban részt vevő termelőszövetkezeti ta-

gokat ugyanazok a tanulmányi kedvezmények illetik meg, amelyek a Munka Törvénykönyve szerint a munkaviszonyban lévő dolgozóknak járnak. A tanulmányi szabadság idejére a tagnak az előző naptári évben elért átlagos részesedést kell jóváírni. Az a szakember, aki a Mezőgazdasági Mémoktatóközpont Intézet által vagy felügyelete alatt szervezett továbbképző tanfolyamon vesz részt, kiegészítő javadalmazását a tanfolyam ideje alatt is megkapja. Ha kiegészítő javadalmazásban nem részesülő szakemberről van szó, akkor kiküldetési költségtérítés illeti meg.

Előírja a rendelet, hogy a leendő szakembert a termelőszövetkezet közgyűlése először az arra alkalmas tagok közül jelöli ki, illetőleg a szakember jelöltet annak kérésére tagként felveheti. Ha ez nem lehetséges, akkor felkérés, illetve pályázat útján munkaszerződéssel lehet szakembert alkalmazni. Ha állami, társadalmi vagy szövetkezeti szervnél munkaviszonyban áll, akkor a tsz. kérheti a munkáltatótól a szakember népgazdasági érdekéből történő áthelyezését. Az így áthelyezett szakembert akkor is megilletik az ilyen esetben járó kedvezmények, ha tagként kerül a tsz-be.

Szakembert munkaszerződéssel csak előzetes közgyűlési határozat alapján lehet alkalmazni. Ha a tsz a szakember javadalmazására állami támogatást vesz igénybe, akkor a munkaszerződés megkötéséhez a járási tanács előzetes hozzájárulása szükséges. A rendelet javasolja, hogy a munkaviszonyba lépő szakember munkaszerződésében kölcsönösen legalább hathónapos felmondási időt állapítsanak meg.

Fontos intézkedése a rendeletnek az is, hogy a tagként működő szakembernek — kérésére — ugyanolyan mértékű szabadságot kell engedélyezni, mint amennyit a

Előrelépés a hazai magfizikai kutatásban

Röviddel ezelőtt egyidejűleg öt, világszínvonalon álló új magyar műszer, berendezés születését jelentette be a Központi Fizikai Kutató Intézet. Valamilyen módon mindegyik kapcsolatban áll a magfizikai kutatásokkal, és bizonyítja, hogy tudásainknak e téren sikerült elérniük a nemzetközi élvonalat.

Ez a fejlődés különösen az utóbbi 15 évben — a KFKI létezése idején — volt gyors. Mert bár a magfizikával korábban is foglalkoztak magyar kutatók — főleg a debreceni egyetemen és a budapesti műegyetemen — csupán tanszéki méretekben, és munkájuk inkább csak a felkészülésre, a kutatás eszközeinek előteremtésére irányulhatott. Az első nagy mérőműszerek már a KFKI fennállása alatt érkeztek el. Hazánkban először 1951 decemberében sikerült mesterségesen gyorsított részecskékkel magreakciót létrehozni, még pedig Sopronban, annak a kutató csoportnak a generátorával, amely voltakképpen a régi műegyetemi atomfizikai tanszék örököséből lett a KFKI egyik részlegévé.

Azóta a fejlődés óriási utat tett meg. Az atommagok bombázására használt részecskéket — mivel nemcsak a régi soproni, hanem a KFKI-ban készült első generátor is elavult már — jelenleg három berendezéssel állítják elő. Egy viszonylag új, kisméretű kaszkád —

vagyis egymáshoz kapcsolódó egyenirányító egységekből álló — generátort használnak a neutronok előállítására. Az 1963-ban elkészült, 10—15 atmoszféra nyomás alatt működő Van de Graaff-rendszere generátorukkal már kétmillió Voltos feszültséget tudnak egy örökké mozgó szalagrendszer révén felhalmozni és állandóan a megszabott szinten tartani. Legnagyobb neutronforrásként pedig az 1959 óta fennakadás nélkül működő atomreaktort használják.

Az atommagban bekövetkező változások megfigyeléséhez a korszerű elektronikus berendezések egész sorát tervezték, szerkesztették és készítették már el. Új sokcsatornás analízatorok másodpercenként körülbelül 50 000 mérést tud elvégezni, osztályozni, tárolni és regisztrálni. Koincidencia-berendezésük a bombázás folytán az atommagból egyidejűleg kilépő részecskéket tudja felismerni, most pedig egy olyan berendezésen dolgoznak, amely az egymással párhuzamosan óriási tömegben érke-

ző adatokat gyűjti és fordítja át az elektronikus számítógép nyelvére, amely azután az adatokból levonja a következtetéseket.

Mindezeknek az eredményeknek az eléréséhez nélkülözhetetlen volt a kutatók elméleti felkészültségének állandó fokozása. A KFKI magfizikusai ma már egyenrangú félként tárgyalnak a világ leggazdagabb felszerelt intézményeivel. Kutatási eredményeiket az egész világon nyilvántartják és hivatkoznak rájuk. A KFKI rangot és tekintélyt szerzett hazánkban külföldön. De magfizikai kutatásaik itthon is számos más tudományos és gyakorlati téren adnak jelentős segítséget a munkához. Eredményeiket éppen úgy felhasználják a szilárdtestfizikai és anyagszerkezeti, valamint kémiai elméleti kutatók terén, mint ahogyan rövidesen üzembe lépő új berendezésük a műanyag tulajdonságainak megváltoztatásával már közvetlenül a gyakorlati élet igényeit is kielégíti. (MTI)

Társadalmi ellenőrzés a vasúton

(Tudósítónktól) A zavartalan személyszállítás érdekében társadalmi ellenőrök tevékenykednek a vasúton. A társadalmi munkások nem veszik át a vasúton meglévő és jól működő ellenőrzési szervek munkáját. A cél az, hogy minél többen részt vegyenek az ellenőrzésben.

A személyszállítás társadalmi ellenőrzése idén február 1-én lép életbe az országban, így a szegedi igazgatóság területén is.

A társadalmi ellenőrök nagy gondot fordítanak arra, hogy a vonatok menetrend-szerint közlekedjenek, tiszták legyenek az állomások és a szerelvények, az utazóközönség elégedett legyen a MÁV szolgáltatásaival. Egyelőre 87 társadalmi ellenőr látja el ezt a feladatot.

Sziládi Sándor

A „méregkeverő”

Magabazárkózott, zord embernek képzeltem el. Olyannak, akit nem érdekel semmi más, csak a mérgei, amelyekből ördögi ügyességgel percek alatt gyógyszert kotyvaszt.

Mikor találkoztunk, meglepődtem. A bennem kialakult kép már az elején hamisnak bizonyult. Magas, életerős férfi fogadott.

Készorítása erőteljes volt. — Mózes Elemér — mutatkozott be.

Az az embertípus, aki soha nem öregszik. Nyugodtan letagadhatja 10 évet a korából, az sem tűnne fel senkinek. Hatvanöt éves. 46 éve gyógyszerész. Először Erdélyben élt, aztán 1924-ben Algyőre került.

Bukfenc a patika padlóján

Erdélyi életéről alig beszél, rövid időt töltött ott. Csak egy barátság kedves epizódjairól szól. Kun Béla apjával fűzte össze őt baráti kapocs. Az unalmas falusi esteken együtt alsóztak. Aki vesztett, a gyógyszerészár padlóján bukfencet vetett.

— Együtt vártuk Béla levelet is Moszkvából, amelyben a fogadtatásról számolt be.

Algyőről 22 év után költözött Kiskundorozsámra. Azóta itt él, az Árpád utcai patika mögötti lakásban.

Hogy bezárkózna munka után? Nem. S már sorolja is, milyen feladatai vannak szakmáján kívül.

— Tanácsstag vagyok, társadalmi munkát szervezek, a földművelésügyi és a takarékszövetkezet felügyelő bizottságának a tagja vagyok. Részt veszek a közegészségügyi állandó bizottság tevékenységében is. Kell valamit nyugdíj után is csinálni.

Egy kalap gyógyszer

A felesége lép be a szobába.

— Nézd csak, ezt a rengeteg gyógyszert egy receptre írták fel. Kiadhatom? — s három doboz Dolort, három Salvadort, három migréntablettát, öt Codeint tesz az asztalra.

Elemér bácsi — a faluban csak így hívják — megcsóválja a fejét. Megnézi a receptet.

— Tányér lakik a beteg, add ki, né kelljen újra bejönnie. De figyelmeztess, nehogy „kisegítsen” valakit Codeinnal.

Felém fordul.

— Sajnos, sokszor kalapszámra viszik a gyógyszert. Egy-egy családban több van, mint nálunk a patikában.

Szűnyogháj és cumi

— Éjszaka is ügyeletet tart?

— Minden második héten.

De most már nem olyan fárasztó az éjszakai ügyelet, mint néhány éve. Akkor gyakran előfordult, hogy éjjel két-három órákor zörgetek fel cumiért, vagy éppen kamillateáért. Napközben aztán a kedves mulattató esetek napirenden vannak. A múlt századból itt ragadt bácsik és nénik gyakran keresnek szűnyogháját, kutyaszirt és más csodagyógyszert.

— Mit mond ilyenkor?

— Megmagyarázom, hogy azok a gyógyszerek régebben a patikusok kasszája miatt kerültek forgalomba. Semmi hatásuk nem volt, akárcsak a füstölőnek.

Közel fél évszázadot töltött a gyógyszerész orvos-szakszagu környezetében Mózes Elemér. S hogy nem keseredett bele a patikába, azt önmagának köszönheti. Nem körosétként kezelte a hozzá forduló betegeket, hanem emberekként. Nemcsak a gyógyszer keverésében lelte örömét, hanem a gyógyulásban, amit az ő orvossága segített elő.

S talán ezért szólítja Dorozsmán mindenki Elemér bácsinak, és nem patikus úrnak...

Kovács Attila

Egy osztályzat tekintélye

Iskoláinkban

e héten zajlottak le a félévi osztályozó konferenciák, amelyekkel nevelőink az új Rendtartás szerint értékelték, osztályozták tanulóink magatartását, szorgalmát, tanulmányi munkáját. Fábán Miklós megyei általános tanulmányi felügyelő e lap hasábjain nemrégiben kifejtette az új elbírálás alapelveit. Most, a félév előtt szükségesnek látszik Fábán cikkének kiegészítése, a szülők és a közvélemény további tájékoztatása érdekében.

Az új Rendtartás meghatározásában minden eddiginél világosabban és nyomatékosabban jut kifejezésre, hogy a tanulók magatartásán közösségi magatartást kell értenünk. A másik fő elbírálási szempont a **fegyelmettség**, az iskolai és iskolán kívüli viselkedés. A harmadik: a **rendszeret és a pontosság**. A rendszeret mércéjéhez az is hozzátartozik, hogy ezt a tanuló társaival is megtartsa.

Ha eszerint vizsgáljuk tanulóinkat, az iskolák nagy többségében osztályonként a zöm a jó (4) és a változó (3) kategóriába tartozik, ettől felfelé 5—10 tanuló emelkedik ki mint valóban példamutató. Néhányan pedig a változótló lefelé eső kategóriába (rossz = 2) sorolhatók.

A korábbi országos gyakorlatban a magatartás elbírálása volt a legirrealisabb. Iskolánként a tanulók 70—80 százaléka példás volt, pedig köztudomású, hogy nevelési eredményeink elmaradtak az oktatási eredmények mögött. Mégis a neveltség megállapításában összehasonlíthatatlanul jobb eredményeket mutatunk ki, mint az oktatásban.

Az eddigi gyakorlat sze-

rint a jó (4) jelentős elmarasztalásnak számított, s általában csak annak a tanulónak adtuk jót, arról a tanulóról mondtuk, hogy jó gyerek. Ha legalább osztályfőnöki intót kapott. A többinek automatikusan példás járt, hiszen „nem csinált semmit”. Nyilvánvaló, hogy ez pedagógiai abszurdum.

Az új Rendtartás szerinti elbírálásnál világosan kell látnunk, hogy nemcsak magaviseletet értékelünk, s nem egyszerűen csak arról van szó, hogy megszigorítsuk a magatartás osztályozását, és ezután minden áron kevesebb legyen a példás jegy, hanem arról, hogy e jegynek meglegyen a tekintélye, serkentő, nevelő hatása. Arról van szó, hogy valóban csak azok a tanulók kapják meg a példást, akik megérdemlik, s a jó (4) megkapja a nevében rejlő valódi tartalmat, és senki ne érezze ezt súlyos elmarasztalásnak.

A tanulók

szorgalmát eddig a magatartás-jegy megállapításánál vettük figyelembe, most külön osztályozzuk. Négy érdemjegyet használunk: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2). A szorgalom-jegyben a tanuláshoz való viszony tükröződik, azt mérlegeljük, hogy a tanuló saját képességéhez és körülményeihez mérten mennyit tesz a tudás megszerzése érdekében. A szorgalom-jegy tehermentesíti a magatartás-jegyet, ugyanakkor pedig lehetővé teszi, hogy a tantárgyi érdemjegyben minél tárgyilagosabban jusson kifejezésre a tanulmányi eredmény, függetlenül a tanuló erőfeszítésétől, hiszen azt szorgalom-jegyben mutatjuk ki.

Csillik László
gyakorló iskolai igazgató